

Lærervejledning til *En kogebog til Sydafrika*

Lærervejledning til [En kogebog til Sydafrika](#), en del af undervisningsmaterialet: [Erindringer om radikal aktivisme](#).

Sørg for at orientere dig i *Lærervejledning til erindringer om radikal aktivisme*, som du finder på siden, inden du læser denne særskilte lærervejledning, da den overordnede lærervejledning introducerer hele materialet samt kommer med bud på **organisering af arbejde**, **differentiering** og **opsamlende spørgsmål** til elevarbejdet. Du kan finde en indtalt introduktion til hele materialet og lærervejledningen [her](#) (3 minutter).

Rigtig god fornøjelse.

Skoletjenesten på Arbejdermuseet.

En kogebog til Sydafrika	
Hvad	<p><i>En kogebog til Sydafrika</i> er bygget op omkring Litten Hansens (f. 1944) erindringer fra sin aktivisme på den yderste venstrefløj.</p> <ul style="list-style-type: none">Litten Hansen har blandt andet været aktiv i <i>Den danske Anti-Apartheid Komité</i> og i partiet <i>Venstresocialisterne (VS)</i>. <p>Begivenhederne for disse erindringer handler om:</p> <ul style="list-style-type: none">Aktivisme i 1960'erne imod Apartheid-regimet i Sydafrika. <p>Lydklippene, hvor Litten Hansen fortæller:</p> <ul style="list-style-type: none">er fra et interview lavet af Jesper Jørgensen, arkivar på Arbejdermuseet. Interviewet blev lavet 28. maj 2019.
Pointer	<p>Opgave 1:</p> <ul style="list-style-type: none">Litten Hansen er ikke født ind i en politisk familie, men opdraget med moderens kristne grundtvigianske livssyn og hendes "<i>hellige retfærdighedssans</i>" (Kilde 1). Denne retfærdighedssans bliver ifølge Litten Hansen noget, der følger og motiverer hende i hendes aktivisme mod undertrykkelse og uretfærdigheder i verden.

- Efter Sharpeville massakren i Sydafrika i 1960, ville Litten Hansen engagere og solidarisere sig med den sydafrikanske befolkning for at "*bekæmpe den nedrigbed*" (Kilde 1), som den var underlagt af Apartheid-regimet.

Opgave 2:

- Den danske Anti-Apartheid Komite indsamlede penge og donerede til de afrikanske modstandsbevægelser ANC og PAC uden at tage stilling til, hvordan bevægelserne brugte midlerne. I samtiden blev det til "*en stor sag*" (Kilde 2), at komitéen ikke opsatte restriktioner for brugen af midlerne, idet de støttede militant aktivisme og oprør.
- Den danske Anti-Apartheid Komite oversatte BOPA's *kogebog for sabotage* til engelsk og overleverede denne til ANC og PAC. Dette var i samtiden meget hemmeligt, da kogebogen også indeholdt BOPA's bombeopskrift.
- I Kilde 2, er det tydeligt, at der i Anti-Apartheid-kampen har været flere forståelser af, hvor grænsen for solidaritet og aktivisme har gået. Her har Den danske Anti-Apartheid Komite placeret sig på den mere radikale og aktivistiske side af spektret i deres støtte til ANC og PAC, blandt andet grundet oversættelsen af kogebogen og ved ikke at sætte restriktioner for brugen af de økonomiske midler.
- Kilde 3 er en oplysningspjece, der sætter fokus på afrikanernes vilkår og leveforhold under apartheidregimet. I pjecen refereres der både til lovparagraffer og officielle statistikker fra Sydafrika og FN.

Opgave 3:

- Selvom demokratiet ifølge Litten Hansen har sine mangler, så er hun stærk tilhænger af styreformen, og hun har aldrig "*forladt den demokratiske linje*" (Kilde 4). Den demokratiske linje er noget, der kommer til at påvirke Litten Hansens forståelse af henholdsvis "politisk aktivisme" og "terror". Politisk aktivisme er ifølge Litten Hansen, når man ikke har sine demokratiske frihedsrettigheder, hvorimod aktivismen hos

	<p>Litten Hansen betegnes som terror, hvis man har sine demokratiske rettigheder, men benytter sig af voldelige aktionsformer. Denne skelnen og grænsesætning fik Litten Hansen til at tage afstand fra Rote Armee Fraktionens aktiviteter i kontrast til frihedsbevægelser, som fører en aktiv kamp for at opnå demokratiske rettigheder.</p> <ul style="list-style-type: none"> • I Kilde 5 argumenterer Den danske Anti-Apartheid Komite for, at ANC og PAC kom til kort ved "<i>eensidigt at praktisere ikke-volds princippet</i>", idet det undertrykkende regime afviste at forhandle. I pjecen gør komiteen opmærksom på, at den voldelige løsning i Sydafrika er dem principielt imod, men at "<i>aktiv modtand er den eneste mulige udvej for dem, der kæmper mod apartheid.</i>". Her kommer Litten Hansens forståelse af det aktivistiske handlerum også til udtryk, da den afrikanske befolkning ikke havde demokratiske frihedsrettigheder og handlerum at handle med og indenfor.
<p>Forbindelser til de andre materialer</p>	<p>De forskellige erindringer og kilder har interne forbindelser, og du kan med fordel anvende disse i din undervisning. Du kan for eksempel hive dem frem, når eleverne skal fremlægge for hinanden for at styrke deres refleksioner og analyser over aktivismens grænser. På den måde får eleverne vendt pointerne fra deres arbejde med aktivisterne, samt aktivistens grænser, udvikling og refleksioner. Denne parring har til formål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • at nuancere elevernes forståelse af deres egen aktivist. • at få dem til at reflektere over, at forholdet til aktivismens grænser er individuelt samt kan ændres. <p>Forbindelsen mellem dette og andre materialer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Både René Karpantschof (se: <i>Shell ud af verden</i>) og Morten Nielsen (se: <i>Boykot Shell</i>) bekæmpede også apartheid, og de tre kan således tale sammen. Her kan fokus være på forholdet mellem mål og midler. Hvor langt ville Litten Hansen gå for at nå sit mål i forhold til både Morten Nielsen og René Karpantschof? • Litten Hansen var i sin første tid i Den danske Anti-Apartheid Komite organiseret sammen med modstandsmanden, Børge Thing, Morten Things far (se: <i>En skærpet situation</i> og <i>Ned med</i>

	<p>Verdensbanken). Morten Thing mener i lighed med Litten Hansen, at politik er anderledes i krigs- end i fredstid. De to kan derfor bruges til en snak om, hvordan konteksten spiller ind på forståelsen af de forskellige midler, man kan tage i brug.</p>
--	--